

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-O.431.11.2016.MCz

Warszawa, 17 lutego 2017 r.

**Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Krasnem
ul. Mickiewicza 23A,
06-408 Krasne**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61 poz. 543 z późn. zm.) inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Oddział w Delegaturze – Placówce Zamiejscowej w Ostrołęce Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 4-6 lipca 2016 r. kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Krasnem.

Przedmiot kontroli obejmował prawidłowość wypłaty zasiłków celowych dla osób poszkodowanych w wyniku zdarzenia klęskowego w dniu 19 lipca 2015 r.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Panią Mariolę Moraczyńską – kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnem w dniu 06.12.2016 r., przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W dniach kontroli w gminie Krasne liczącej 3 816 mieszkańców w Ośrodku zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy oraz kierownik posiadający uprawnienia pracownika socjalnego, zgodnie z normą określoną w art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którą ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców, nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

W 2015 roku gmina Krasne otrzymała środki z rezerwy celowej budżetu państwa R 85278 § 2010 na wypłatę zasiłków celowych z tytułu zdarzenia klęskowego w kwocie 98 000 zł, którą w całości wydatkowała na pomoc 9 rodzinom i 2 osobom samotnie gospodarującym. Z tego 6 rodzin otrzymało pomoc w wysokości do 6 tys. zł, a 5 rodzin w wysokości do 20 tys. zł. Pomoc przyznana była rodzinom, które prowadziły w dniu wystąpienia zdarzenia klęskowego, tj. w dniu 19 lipca 2015 r., gospodarstwo domowe w budynku uszkodzonym przez huragan.

W świetle ustaleń kontroli zasiłki celowe do 6 tys. zł przyznane zostały decyzją administracyjną na wnioski poszkodowanych osób, po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego i oszacowaniu szkód przez powołaną przez Wójta Gminy Zarządzeniem Nr 23/2015 z dnia 28 lipca 2015 r. *Komisję ds. szacowania szkód i strat powstałych w budynkach mieszkalnych w wyniku huraganu w dniu 19 lipca 2015 r. w gminie Krasne*. Świadczenia w wysokości do 20 tys. zł zostały przyznane na ponowne wnioski osób lub rodzin dwiema kolejnymi decyzjami, po ustaleniu każdorazowo sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego. Zasiłki przyznane zostały niezależnie od posiadanego przez osoby lub rodziny dochodu. Za wyjątkiem 2 przypadków, gdzie poniesione wydatki na remont budynków mieszkalnych okazały się niższe niż szacowany koszt szkód, Ośrodek przyznał świadczenia w wysokości odpowiadającej wartości oszacowanych szkód lub w wysokości 20 tys. zł, gdy była wyższa niż 20 tys. zł i wynosiła odpowiednio 23 100 zł, 24 600 zł lub 23 700 zł. Rodzina(y) lub osoba, których dochód na osobę w rodzinie lub osoby wynosił:

- do 1 000 zł otrzymały zasiłki w kwocie 20 000 zł, 6 800 zł 2 500 zł lub 1 200 zł,
- od 1 000 do 2 000 zł otrzymały zasiłki w kwocie 20 000 zł, 20 000 zł, 5 000 zł, 4 500 zł lub 300 zł,
- 4 045,01 zł otrzymała zasiłek w kwocie 1 500 zł,
- w kolejnych miesiącach odpowiednio 6 323,07 zł i 7 284,18 zł otrzymała zasiłek w kwocie 16 200 zł.

Uwagę organu kontroli zwraca fakt, że Ośrodek nie zastosował zasady miarkowania pomocy i przyznał (za wyjątkiem ww. 2 przypadków) świadczenia w wysokości oszacowanych szkód. Jednocześnie przeznaczył środki z rezerwy celowej budżetu państwa w kwocie 300 zł na naprawę drobnych uszkodzeń – rynny na budynku mieszkalnym, które nie zagrażały życiu i zdrowiu osób w nim zamieszkujących. Zdaniem organu kontroli przyznanie rodzinie takiej pomocy nie wymagało zastosowania nadzwyczajnych środków, a rodzaj i rozmiar zniszczenia nie nosił znamion zdarzenia klęskowego. W ocenie organu kontroli zasiłek celowy w kwocie 300 zł został przyznany niezgodnie z przeznaczeniem rezerwy celowej i dlatego kwota ta podlega zwrotowi do

budżetu Wojewody Mazowieckiego na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.).

Ponadto Ośrodek zaniechał ustalenia, czy rodziny otrzymały odszkodowania z tytułu ubezpieczenia budynków mieszkalnych w okresie od dnia wystąpienia zdarzenia klęskowego, do dnia wypłaty ostatniego zasiłku celowego. Otrzymanie odszkodowania z tytułu ubezpieczenia budynku mieszkalnego, tak jak kryterium dochodowe, nie jest samodzielną przesłanką do odmowy przyznania świadczenia, nie oznacza to jednak, że Ośrodek może zaniechać takiego ustalenia wiedząc, że 9 rodzin, którym przyznał pomoc posiadało takowe ubezpieczenie. Na nierzetelną ocenę sytuacji rodzin wskazują również sprzeczne z fakturami i dowodami wpłat KP informacje zawarte w notatkach służbowych pracowników socjalnych o braku lub pozyskaniu przez rodzinę środków na remont budynków mieszkalnych.

W dniu rozpoczęcia kontroli w dokumentacji każdej z rodzin, której przyznano świadczenie znajdowały się faktury na materiały budowlane lub wykonanie usługi remontowej, jednak większość z nich była wystawiona i zapłacona przed wydaniem lub w dniu wydania decyzji administracyjnych, ale przed ich doręczeniem i przekazaniem środków przez GOPS. W świetle istniejących w dniu kontroli faktur nie zostały udokumentowane wydatki z przekazanej dotacji celowej na łączną kwotę 72 340,71 zł.

W dniu 28 października 2016 r. kierownik GOPS dołączyła do akt kontroli nowe dowody w formie dowodów wpłat KP lub pokwitowania do większości wystawionych uprzednio faktur. W świetle przedstawionych nowych dowodów, zapłata za zakupione materiały lub usługi budowlane, mogła nastąpić po otrzymaniu przez rodziny środków z GOPS w Krasnem. W dniu 9 stycznia 2017 r. kierownik przesłała złożone w dniach 28-30.12.2016 r. pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenia osób, które otrzymały zasiłki celowe, że faktyczna zapłata za towar lub usługę nastąpiła w dniu wystawienia dowodu, a więc po otrzymaniu środków z GOPS. Jednocześnie poinformowała, że wobec przyjętych równocześnie ustnych wyjaśnień, że świadczeniobiorcy zasiłków byli przekonani o konieczności posiadania faktur/rachunków przed ubieganiem się o pomoc, zatwierdziła złożone do Ośrodka w październiku 2016 r. dowody wpłaty KP. Mając na uwadze złożone dowody KP do faktur, oświadczenia osób, które otrzymały zasiłki i wyjaśnienia kierownika GOPS organ kontroli przyjął za wiarygodne, że wydatki na remont budynku mieszkalnego rodziny poniosły po otrzymaniu zasiłków celowych.

W świetle zgromadzonych faktur i dołączonych dowodów KP organ kontroli stwierdził wydatkowanie dotacji zgodnie z celem na łączną kwotę 96 803,31 zł.

Organ kontroli nie uznał natomiast zatwierdzonych przez GOPS w Krasnem faktur nr 57/91/2015/FMA z dnia 29.08.2015 r. i nr FV157/2015/z dnia 05.08.2015 r. odpowiednio na kwotę 228,86 zł i 967,83 zł, gdyż były opłacone przed przyznaniem rodzinom pomocy w drodze decyzji administracyjnych: znak GOPS.4615.15.2015 z dnia 17.09.2015 r. i znak GOPS.4615.12.2015 z dnia 31.08.2015 r. Zgodnie z zasadami wyrażonymi w art. 2 i 3 ustawy o pomocy społecznej pomoc społeczna ma służyć zaspokojeniu niezbędnych potrzeb bytowych i umożliwić osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zatem, przyznane rodzinom zasiłki celowe z pomocy społecznej nie mogą mieć charakteru rekompensaty za poniesione szkody w budynkach mieszkalnych, ani stanowić refundacji poniesionych przez rodzinę wydatków na ten cel. Wobec nieudokumentowania wydatkowania zasiłków celowych na łączną kwotę 1 196,69 zł, kwota ta podlega zwrotowi do budżetu Wojewody Mazowieckiego jako dotacja wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

W dniu 9 stycznia 2017 r. kierownik Ośrodka przedstawiła również złożone w dniach 28-29.12.2016 r. oświadczenia 9 rodzin posiadających ubezpieczenie budynków mieszkalnych, według których 7 z nich nie pamięta kiedy i w jakiej wysokości otrzymało odszkodowanie, a 2 wskazały kwotę i miesiąc otrzymania odszkodowania. W świetle powyższych oświadczeń nie można wykluczyć, że rodziny otrzymały odszkodowania przed wypłatą zasiłków celowych. W ocenie organu kontroli posiadanie przez te rodziny ubezpieczenia budynku mieszkalnego może mieć istotny wpływ na prawo do świadczeń i rozmiar przyznanej pomocy. Dlatego okoliczność otrzymania lub nieotrzymania przez rodzinę odszkodowania w okresie od dnia wystąpienia zdarzenia klęskowego, tj. od dnia 19 lipca 2015 r. do dnia wypłaty ostatniego zasiłku celowego przez GOPS w Krasnem wymaga, stosownie do art. 107 ust. 5d ustawy o pomocy społecznej, potwierdzenia właściwego towarzystwa ubezpieczeniowego, że w okresie tym rodzina nie otrzymała odszkodowania, a jeśli je otrzymała to jakiego dnia i w jakiej wysokości. Obowiązek zgromadzenia takich informacji spoczywa na kierowniku Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnem.

Wszystkie decyzje z dnia 31.08.2015 r. przyznające świadczenia do 6 tys. zostały wydane po upływie miesiąca od dnia złożenia wniosku, a organ w myśl art. 36 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23 z późn. zm.) zawiadomił strony o niezafatwieniu sprawy w terminie i wskazał nowy termin załatwienia sprawy. Decyzjom na

podstawie art. 108 k.p.a. nadano rygor natychmiastowej wykonalności. Niemniej jednak, wypłata świadczeń do 6 tys. złotych nastąpiła przed doręczeniem stronom decyzji, podczas gdy zgodnie z art. 110 k.p.a. organ administracji publicznej, który ją wydał jest nią związany od chwili doręczenia. Również uzasadnienie faktyczne wszystkich decyzji przyznających zasiłek celowy na przeciwdziałanie i usunięcie skutków zdarzenia posiadającego znamiona klęski żywiołowej nie spełniało przesłanek zawartych w art. 107 § 3 k.p.a., ponieważ organ nie odniósł się w nich do faktycznej sytuacji osoby lub rodziny, a tym samym nie wskazał okoliczności mających wpływ na podjęte rozstrzygnięcie. Decyzje o przyznaniu specjalnego zasiłku celowego z tytułu zdarzenia klęskowego są decyzjami podejmowanymi w ramach uznania administracyjnego organu. Nie oznacza to jednak dowolności organu w podejmowaniu decyzji, wręcz przeciwnie, organ ma obowiązek należycie uzasadnić swoje rozstrzygnięcie dlaczego przyznał rodzinie świadczenie w ustalonej wysokości.

Osobą odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości jest Pani Mariola Moraczyńska – kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnem, która z upoważnienia Wójta Gminy Krasne wydała przedmiotowe decyzje przyznające zasiłki celowe z tytułu zdarzenia klęskowego.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się o podjęcie działań w celu realizacji następujących zaleceń pokontrolnych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnem:

1. Zwrócić do budżetu Wojewody Mazowieckiego środki finansowe w kwocie 1 496,69 zł, wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem z dotacji celowej udzielonej w 2015 r. w rozdziale 85278 § 2010 wraz z odsetkami naliczonymi w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych w terminie 15 dni, stosownie do art. 169 ust. 1 pkt 1, ust. 4 i ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
2. Ustalić na podstawie zaświadczeń lub innych dokumentów właściwego towarzystwa ubezpieczeniowego czy w okresie od dnia wystąpienia zdarzenia klęskowego, tj. od dnia 19 lipca 2015 r. do dnia wypłaty ostatniego zasiłku celowego przez GOPS w Krasnem rodziny posiadające ubezpieczenie budynku mieszkalnego, którym przyznano zasiłek celowy otrzymały odszkodowania, jeśli tak to w jakiej dacie i w jakiej wysokości, stosownie do art. 107 ust. 5d ustawy o pomocy społecznej.

3. Umieszczać w decyzjach podejmowanych w ramach uznania administracyjnego organu uzasadnienie faktyczne podjętego rozstrzygnięcia, stosownie do art. 107 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego.
4. Świadczenia pomocy społecznej wypłacać po doręczeniu stronom decyzji orzekających o przyznaniu świadczenia, zgodnie z art. 110 k.p.a.

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.) jednostka organizacyjna pomocy społecznej może w terminie 7 dni od daty otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia do Wojewody Mazowieckiego. Zastrzeżenia należy kierować na adres: Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie Wydział Polityki Społecznej, pl. Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa.

W przypadku niezłożenia lub nieuwzględnienia przez Wojewodę Mazowieckiego zastrzeżeń, należy w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie Wydział Polityki Społecznej Oddział w Delegaturze – Placówce Zamiejscowej w Ostrołęce, ul. Gorbatowa 15, 07-410 Ostrołęka.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Krzysztof Ławniczak

Dyrektor

Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. Pan Michał Szczepański
Wójt Gminy Krasne
ul. Mickiewicza 23
06-408 Krasne.
2. A/a.